

Bankzitter

Ton Lenders

Foto: Ton Lenders,
Cherbourg (F) - 2019

Wie een prins wil trouwen moet veel kikkers kussen

Op de Genootschapsdag van 2024 kon ik bij de tweedehandsboekenstand tweemaal scoren. Allereerst uit de serie *Naturwissenschaftliche Wegweiser serie A, Band 15, de 'Amphibien und Reptilien I' ('Körperbau und Lebensweise')* van F. Werner uit 1909 en als tweede uit de serie *Encyclopédie scientifique 'Les batraciens et principalement ceux d'Europe'* van G. Boulenger uit 1910. Dat kostte me in totaal vijf euro. Een slechte koop, wetende dat de boekjes indertijd twee mark, respectievelijk vijf francs hadden gekost. Wat veel goed maakte was dat ik de signatuur van Jos Cremers tegenkwam die de boekjes blijkbaar in 1913 had gekocht. Later werden ze in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum opgenomen.

Het tweede boekje sloeg ik toevallig open bij de Haarkikker (*Trichobatrachus robustus*) die in 1900 door Boulenger voor het eerst was beschreven. Het mannetje van deze soort is op flanken en dijen dicht bezet met haren; in feite draadvormige huiduitstulpingen tot ongeveer 1,5 cm lang. De Haarkikker is een bijzondere soort uit Centraal-Afrika waarbij de territoriale mannetjes broedzorg hebben over de eieren die door de vrouwtjes in stromend water, vaak vastgekleefd aan stenen, worden afgezet. De haarvormige huiduitsteeksels zijn sterk doorbloed en fungeren als een soort kieuwen. Deze komen van pas als het mannetje bij de bewaking van de eieren lange tijd onder

water doorbrengt. Het vrouwtje bemoeit zich verder niet met haar nakomelingschap. Dit verschijnsel komt overigens wereldwijd bij de meeste soorten kikkers en padden voor.

Tot een aantal decennia geleden zou zo iets in de mensenwereld ondenkbaar zijn geweest. De broedzorg bij de mens was vooral aan de vrouw toebedacht. Zij was de spil in de opvoeding, de man droeg hoogstens bij in financiële stabiliteit. Om de partnerkeuze goed te laten beklijven ging er aan de definitieve keuze meestal een lange verlovingstijd vooraf waarin wat geëxperimenteerd werd en men samen ervaring kon opdoen.

Met het wegvallen van de traditionele rollen kwam ook een eind aan de zorgvuldig opgebouwde langdurige relaties. Mannen en vrouwen komen er in de opvoeding van hun kroost steeds vaker alleen voor te staan en missen dan vaak een vangnet en de ervaring. Dat ontslaat hen echter niet van verantwoordelijkheid voor hun nakomelingen. In dit opzicht zou de Haarkikker voor de moderne mens een goed voorbeeld kunnen zijn. Als een van de partners het laat afweten zorg dan, met welke aanpassingen dan ook, ervoor dat het broed toch veilig kan uitzwermen.

Betekenis: Je moet eerst ervaring opdoen voordat je de juiste keuze kunt maken.